בְּעֶזְרַת ה' יִתְבָּרַךְ

דַּרְכֵי אִישׁ

גִּלָּיוֹן שְׁבוּעִי מִמִּשְׁנָתוֹ הַטְּהוֹרָה שֶׁל כ"ק מו"ר
הָרַהַ"צ **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט"א
יוֹצֵא לָאוֹר עַל יְדֵי חַסִידֵי בְּרֶסְלֶב, יַבְנְאֵל עִיר בְּרֶסְלֶב – עִיר הַשִּׂמְחָה

גִּלָּיוֹן ר"ג ו 'סִדְרֵי טָהֳרָה' תשפ"ה

'בֵּיתוֹ עִמּוֹ'

לְכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ! אֲבָל אֵיךְ?...

* * *

פַּעַם דִּבֵּר מו"ר שְׁלִיט"א שִׂיחָה נוֹרָאָה וְנִפְלָאָה עַל מַאֲמָר חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרָכוֹת י:) גַּבֵּי הַכָּתוּב אֲצֶל שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא (שְׁמוּאֵל־א ז, יז) **"וּתְשֻׁבָתוֹ הָרָמָתָה כִּי שָׁם בֵּיתוֹ"**: **'כָּל מָקוֹם שֶׁהָלַךְ – בֵּיתוֹ עִמּוֹ'; נִמְצָא**, שֶׁמִּשְׁמוּאֵל הַנָּבִיא יוֹצֵא לְמוּד־חַיִּים, שֶׁלְּכָל מָקוֹם שֶׁאָדָם הוֹלֵךְ – הוּא יָכוֹל לִהְיוֹת יַחַד עִם בֵּיתוֹ. לֹא מְשֻׁנֶּה הֵיכָן הוּא נִמְצָא – **'בֵּיתוֹ עִמּוֹ'**. וְאִם־כֵּן, עָלֵינוּ לְהָבִין אֵפוֹא מַהוּ הָעִנְיָן הַזֶּה שֶׁל **'בֵּיתוֹ עִמּוֹ'**, וְאֵיךְ זוֹכִין לְקַיֵּם זֹאת לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה בְּחַיֵּי הַיּוֹם־יוֹם שֶׁלָּנוּ?

עָנָה וְאָמַר מו"ר שְׁלִיט"א: בְּעִנְיַן קִיּוּם **'בֵּיתוֹ עִמּוֹ'**, רְמוּזִים ג' עִנְיָנִים, שֶׁהֵם הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁל אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי בִּימֵי חַיָּיו, וְעַל שִׁלְשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת א, ב) שֶׁהָעוֹלָם עוֹמֵד, וְיִבאַר:

א. **'בֵּיתוֹ עִמּוֹ'** הוּא עִנְיָן שֶׁל לִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֵלּוּ הֵם לִמּוּדֵי הַבַּי"ת הַקְּדוֹשִׁים – בַּ'בְלִי יְ'רוּשַׁלְמִי תּ'וֹסֶפְתָּא, הַמְסֻגָּלִים מְאֹד הֵן בְּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת, וּבָזֶה מִתְקַיֵּם אֲצֶל הָאָדָם **'כָּל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ – בֵּי'ת'וֹ עִמּוֹ'**, שֶׁלֹּא מְשֻׁנֶּה הֵיכָן הוּא נִמְצָא עַתָּה – בְּבֵית־הַמִּדְרָשׁ, בְּכוֹלֶל, בִּנְסִיעָה, בָּעֲבוֹדָה, בְּכָל מָקוֹם **'בֵּיתוֹ עִמּוֹ'**, וְהוּא מְקֻשָּׁר אֶל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וּבָזֶה נִכְלָל גַּם עִנְיָן שֶׁל יִרְאַת־שָׁמַיִם, שֶׁגַּם הִיא נִקְרֵאת **'בַּיִת'**, וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (שַׁבָּת לא:): **'חֲבָל עַל דְּלֵית לֵיהּ דַּרְתָּא, וְתַרְעָא לְדַרְתָּא עָבִיד'; דְּהַיְנוּ, אָדָם שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה, אֲבָל אֵין בּוֹ יִרְאַת־שָׁמַיִם, זֶה כְּמוֹ אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ שַׁעַר יָפֶה לַחֲצַר הַבַּיִת, אֲבָל 'בַּיִת' אֵין לוֹ... נִמְצָא, שְׁיִרְאַת־שָׁמַיִם נִקְרֵאת 'בַּיִת'** [וְזֶה מֻרְמָז בַּפָּסוּק (שְׁמוֹת א, כא): "וַיְהִי כִּי יָרְאוּ' הַמְיַלְּדֹת אֶת הָאֱלֹקִים וַיַּעַשׂ לָהֶם **'בָּתִּים'**"; וְכַמּוּבָא בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ "דֶּגֶל מַחֲנֵה אֶפְרַיִם" פָּרָשַׁת שְׁמוֹת עַל הַפָּסוּק הַזֶּה], **וְעַל־יְדֵי הַתּוֹרָה אָדָם זוֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמוֹ יִרְאַת־שָׁמַיִם אֲמִתִּית, וְאָזַי יֵשׁ לוֹ הֵן אֶת הַבַּיִת הַנִּפְלָא, וְהֵן אֶת הַשַּׁעַר שֶׁבָּנָה חוּץ לַבַּיִת, וּלְכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ – 'בֵּיתוֹ' שֶׁל תּוֹרָה וְיִרְאַת־שָׁמַיִם 'עִמּוֹ' וְאָצְלוֹ.**

ב. מוּבָן נוֹסָף יֶשְׁנוֹ בַּמַּשָּׂג **'בֵּיתוֹ עִמּוֹ'**, וְהוּא עִנְיַן הַתְּפִלָּה, כִּי הַתְּפִלָּה נִקְרֵאת **'בַּיִת'**, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב (יְשַׁעְיָה נו, ז): **"כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל הָעַמִּים"**; וְכֵן מָצִינוּ אֲצֶל יַעֲקֹב אָבִינוּ, כְּשֶׁהִגִּיעַ לִמְקוֹם הַמִּקְדָּשׁ, אָמַר (בְּרֵאשִׁית כח, יז): **"אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱלֹקִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם"**; נִמְצָא, שֶׁגַּם עַל־יְדֵי הַתְּפִלָּה אָדָם זוֹכֶה שֶׁ**'לְכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ – בֵּיתוֹ עִמּוֹ'**, כִּי שְׁפָתָיו מְרַחֲשׁוֹת תְּפִלָּה וְהִתְבּוֹדְדוּת בְּכָל עֵת וּזְמַן, וְכִרְצוֹן רַבֵּנוּ זַ"ל – שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ הִתְבּוֹדְדוּת (לִקּוּטֵי־מוֹהֲרַ"ן, חֵלֶק ב', סִימָן צז), וּבְכָל מָקוֹם־בּוֹאוֹ הוּא מְפַלֵּל תְּפִלּוֹת לִפְנֵי קוֹנוֹ.

וּ**"בְכָל מָקוֹם־בּוֹאוֹ"** סוֹבֵב גַּם עַל רוּחָנִיּוּת, שֶׁאָדָם לִפְעָמִים מַגִּיעַ לִמְקוֹמוֹת לֹא טוֹבִים, וְהוּא יוֹרֵד לִמְקוֹמוֹת הַמְטֻנָּפִים, עִם־כָּל־זֹאת מְגַלֶּה לָנוּ רַבֵּנוּ

זַ״ל (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן עח), שֶׁגַּם שָׁם יֵשׁ לוֹ אֶת כֹּחַ הַדִּבּוּר, שֶׁזֶּה נִמְצָא עִם הָאָדָם בִּתְמִידוּת, וְעָלָיו לִפְתֹּחַ פִּיו וְלִצְעֹק ״ה׳ הוֹשִׁיעָה״ (לִקּוּטֵי־מוֹהַר״ן, חֵלֶק א׳, סִימָן קיב), וְעַל־כֵּן - אוֹמֵר רַבֵּנוּ זַ״ל - דִּבּוּרוֹ שֶׁל אָדָם מְכֻנֶּה בְּשֵׁם (תְּהִלִּים קיג, ט) **״אֵם הַבָּנִים״**, וּכְשֵׁם שֶׁאִמָּא אֵינָהּ נִגְעֶלֶת מִבְּנָהּ לְעוֹלָם, וּמְנַקָּה אוֹתוֹ בְּמִסִּירוּת מִכָּל הַטִּנּוֹפֶת וְהַלְכְלוּךְ שֶׁלּוֹ, כֵּן הַפֶּה שֶׁל הָאָדָם - זֶה נִמְצָא עִם הָאָדָם תָּמִיד, גַּם אִם נִשְׁלָךְ וְהִתְלַכְלֵךְ בְּבוֹץ עָמוֹק, וּמַרְגִּישׁ עַצְמוֹ עָ״ב וְגַ״ס, יִזְכֹּר תָּמִיד: **׳לְכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ - בֵּית הַתְּפִלָּה נִמְצָא עִמּוֹ׳**, וְזֶה אֲשֶׁר יְזַכֶּה אוֹתוֹ סוֹף־כָּל־סוֹף לַעֲלוֹת וּלְהִתְנַקּוֹת, וּלְהִתְלַבֵּשׁ בִּלְבוּשִׁים חֲדָשִׁים וּנְקִיִּים... אַשְׁרֵי לוֹ!

ג. הַהֶבְנָה הַשְּׁלִישִׁית בַּמַּשָּׂג **׳בֵּיתוֹ עִמּוֹ׳**, סוֹבֵב עַל עִנְיָן שֶׁל **שְׁלוֹם־בַּיִת**, שֶׁאָדָם יַכִּיר וְיָבִין כַּמָּה עָלָיו לְמָסֹר נַפְשׁוֹ עַל שְׁלֵמוּת הַבַּיִת, וְתָדִיר יָשִׂים עֵינוֹ וְלִבּוֹ עַל זֶה, וַאֲזַי **׳לְכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ - בֵּיתוֹ עִמּוֹ׳**, עִמּוֹ בְּמֹחַ מַחְשַׁבְתּוֹ, לֹא שֶׁהוּא ׳זוֹרֵק׳ אֶת הַכֹּל מֵאַחֲרֵי גַּבּוֹ, וְטוֹעֵן שֶׁהָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים הֵם מְנִיעוֹת וּבִלְבּוּלִים... לֹא וָלֹא! הוּא זוֹכֶה לְקַבֵּל אֶת הַלִּמּוּד הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ״ל שֶׁלִּמְּדָנוּ אֵיךְ לְחַבֵּר שָׁמַיִם וָאָרֶץ בְּיַחַד, וְהִזְהִיר אוֹתָנוּ (שִׂיחוֹת־הָר״ן, סִימָן נא) שֶׁהַפְקָרוּת הִיא אֲסוּרָה, וּצְרִיכִין לְפַקֵּחַ עֵינַיִם הֵיטֵב עַל כָּל עִנְיְנֵי הַבַּיִת, שֶׁזֶּה כּוֹלֵל אֶת עִנְיַן **׳שְׁלוֹם־בַּיִת׳** - שֶׁתְּהֵא אֲוִירָה שֶׁל אַחְדוּת וְאַהֲבָה וְשָׁלוֹם בַּבַּיִת, וְכֵן זֶה כּוֹלֵל אֶת עִנְיַן **׳חִנּוּךְ הַיְלָדִים׳**, וְאַל יַסִּיחַ דַּעְתּוֹ מִזֶּה, וְאַף אִם צָרִיךְ לָצֵאת מִבֵּיתוֹ, וְהוּא לֹא נִמְצָא בֵּין כָּתְלֵי הַבַּיִת בְּפֹעַל מַמָּשׁ, אַךְ זוֹהִי כָּל מַגְמָתוֹ וְזֶהוּ כָּל כִּסּוּפוֹ, וּמְמַלֵּא לְכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ - **׳בֵּיתוֹ עִמּוֹ׳**.

וְאֵיךְ מְקַיְּמִים זֹאת **׳לְמַעֲשֶׂה׳**? עַל־יְדֵי הִתְעַנְיְנוּת בַּבַּיִת. וְהוּא לְמוּד נָחוּץ מְאֹד מְאֹד הֵן לְאַבְרְכִים צְעִירִים וְהֵן לַאֲנָשִׁים מְבֻגָּרִים: יֵשׁ אֶחָד, שֶׁכְּשֶׁהוּא יוֹצֵא בַּבֹּקֶר מִן הַבַּיִת לְעִסּוּקָיו - לַכּוֹלֵל אוֹ לַעֲבוֹדָה, מָצוּי מְאֹד שֶׁמֻּחְמֶצֶת עִסּוּקָיו הָרַבִּים הוּא אֵינֶנּוּ שָׁם בַּבַּיְתָה עַד שָׁעָה מְאֻחֶרֶת - בַּצָּהֳרַיִם, בָּעֶרֶב, אוֹ אֲפִלּוּ אַחַר־כָּךְ, **אֲבָל עָלָיו לִזְכֹּר הֵיטֵב: אַף עִם כָּל הָעִסּוּקִים שֶׁיֵּשׁ לְךָ, תִּקַּח אֵיזוֹ דַּקָּה, וְתִתְקַשֵּׁר לִשְׁמֹעַ מַה קּוֹרֶה בַּבַּיִת! תִּתְעַנְיֵן: ׳מַה נִּשְׁמַע?׳ ׳מַה קּוֹרֶה?׳** - וְאַל תֹּאמַר מִתּוֹךְ טִפְּשׁוּת: ״אִם אֲנִי לֹא מִתְקַשֵּׁר, שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁהַכֹּל בְּסֵדֶר״... אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ טִפָּה שֵׂכֶל, הוּא מֵבִין שֶׁזֶּה אֶחָד מֵהַיְסוֹדוֹת שֶׁל בִּנְיַן הַבַּיִת: **׳כָּל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ - בֵּיתוֹ עִמּוֹ׳! תִּמְצָא אֵיזוֹ דַּקָּה אַחַת, וְתִתְקַשֵּׁר לְעַדְכֵּן מָה אִתְּךָ - וְשֶׁהַכֹּל בְּסֵדֶר בָּרוּךְ ה׳, וְתִתְעַנְיֵן אֵצֶל הָאִשָּׁה: ׳מַה שְׁלוֹמֵךְ?׳... בָּזֶה אַתָּה זוֹכֶה לִבְנוֹת אֶת הַבַּיִת שֶׁלְּךָ!**

[וּבִפְרָט בִּזְמַנֵּינוּ, שֶׁכָּל־כָּךְ בְּקַלּוּת יְכוֹלִין לְהִתְקַשֵּׁר - מַה שֶּׁלֹּא הָיָה בֶּעָבָר, וּבִפְרָט שֶׁמְּמַיְּלָא אָדָם נִמְצָא כָּל הַיּוֹם עַל הַטֶּלֶפוֹן... **הוּא כָּל־כָּךְ עָסוּק עִם הַטֶּלֶפוֹן כָּל הַיּוֹם, אֲבָל בִּשְׁבִיל לְהִתְקַשֵּׁר לַבַּיִת - לֹא נָפַל בְּדַעְתּוֹ שֶׁאוּלַי מִשֶּׁהוּ מְחַכֶּה עַל הַשִּׂיחָה שֶׁלּוֹ... וְכִי זֶה יִגָּרַע מֵהַכָּבוֹד שֶׁלְּךָ, מֵהַזְּמַן שֶׁלְּךָ וּמֵהַכֶּסֶף שֶׁלְּךָ, שֶׁתִּתְקַשֵּׁר לְדַקָּה-שְׁתַּיִם אֶל הַבַּיִת? הֲרֵי אַתָּה בּוֹנֶה אֶת הַבַּיִת שֶׁלְּךָ!** אֲבָל בִּשְׁבִיל זֶה צְרִיכִים קֶצֶת שֵׂכֶל שֶׁאוֹתוֹ מְקַבְּלִים מֵהַצַּדִּיקִים...].

נִמְצָא אֵפוֹא, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ כְּבָר מוּבָן שְׁלִישִׁי בַּמַּשָּׂג **׳כָּל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ - בֵּיתוֹ עִמּוֹ׳**, אִם אַתָּה דּוֹאֵג לַבַּיִת בְּתְדִירוּת - מִתְקַיֵּם בְּךָ **׳בֵּיתוֹ עִמּוֹ׳**.

וּבָזֶה נִכְלָל גַּם מִצְוַת **׳גְּמִילוּת־חֲסָדִים׳**, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים (כְּתוּבוֹת נ:), שֶׁאָדָם הַזָּן וּמְפַרְנֵס אֶת אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, בָּזֶה הוּא מְקַיֵּם (תְּהִלִּים קו, ג) **״עֹשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת״**; יֵשׁ אֶחָד שֶׁהוּא מוּכָן לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד בְּכָל מָקוֹם שֶׁהוּא, וַאֲפִלּוּ לָרוּץ וּלְהַצִּיל אֲנָשִׁים וְכוּ׳, אֲבָל הַבַּיִת שֶׁלּוֹ מָזְנָח לְגַמְרֵי... וּבָזֶה חָסֵר לוֹ הָעִקָּר - לְדֹאג לְבֵיתוֹ, לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד עִם אַנְשֵׁי בֵּיתוֹ.

וּבַהֶבְנַת ג׳ **עִנְיָנִים** אֵלּוּ נִשְׁלָמִים ג׳ **עַמּוּדֵי הָעוֹלָם** - תּוֹרָה, תְּפִלָּה, גְּמִילוּת חֲסָדִים, כִּי הֵם הֵם עִקַּר קִיּוּמוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם, וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכֶה לִבְרָכַת שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא: **׳לְכָל מָקוֹם שֶׁהוֹלֵךְ - בֵּיתוֹ עִמּוֹ׳...**

סִיּם מוֹ״ר שְׁלִיטָ״א שִׂיחָה נוֹרָאָה זוֹ, שֶׁבָּזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ אֶת דִּבְרֵי הַמִּדְרָשׁ (וַיִּקְרָא רַבָּה לה, א): **׳אָמַר דָּוִד: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, בְּכָל יוֹם וָיוֹם הָיִיתִי מְחַשֵּׁב וְאוֹמֵר לְמָקוֹם פְּלוֹנִי וּלְבֵית דִּירָה פְּלוֹנִית אֲנִי הוֹלֵךְ, וְהָיוּ רַגְלַי מְבִיאוֹת אוֹתִי לְבָתֵּי־כְנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי־מִדְרָשׁוֹת; וְלִכְאוֹרָה טָעוּן בֵּאוּר, וְכִי דָּוִד הַמֶּלֶךְ רָצָה לֵילֵךְ לִמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים וְאָז חָזַר עַל עִקְבוֹתָיו וְהָלַךְ לְבֵית־הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית־הַמִּדְרָשׁ?**

אַךְ עַל־פִּי כָּל הַנַּ״ל הֲכִי פֵּרוּשׁוֹ: אוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: **לְכָל מָקוֹם שֶׁהָלַכְתִּי - הָלַכְתִּי לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ! הִנֵּה הָלַכְתִּי לַעֲבוֹדָתִי, הָלַכְתִּי לְעִסּוּקֵי הַשּׁוֹנִים, אֲבָל לְכָל מָקוֹם ׳רַגְלַי מְבִיאוֹת אוֹתִי לְבָתֵּי־כְנֵסִיּוֹת וּלְבָתֵּי־מִדְרָשׁוֹת׳, כִּי גַּם שָׁם אֲנִי עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, גַּם שָׁם אֲנִי עוֹסֵק בִּתְפִלָּה, גַּם שָׁם אֲנִי עוֹשֶׂה צְדָקָה וָחֶסֶד וְדוֹאֵג לְאַנְשֵׁי בֵּיתִי...** אַשְׁרֵי הַמַּכְנִיס בְּעַצְמוֹ דַּעַת הַצַּדִּיקִים וּמְיַשְּׁמָם לְעוּבְדָא וּלְמַעֲשֶׂה!